

Sygnatura akt I 1Ca 10/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 21-02-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Bolczyk

Sędzia: SO Iwona Przyłębska-Grzybowska

Sędzia: SO Jolanta Tembłowska-spr

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Szulc

po rozpoznaniu w dniu 21-02-2014 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej w K.

przeciwko J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki i pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Kole

z dnia 13 września 2013 r sygn. akt IC 372/13.

1. Zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1,2 i 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanej J. K. solidarnie z D. K. , którego zobowiązanie wynika z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 29 marca 2013 r wydanego przez Sąd Rejonowy w Kole w sprawie INc 146/13 kwotę 6.371,94 zł (sześć tysięcy trzysta siedemdziesiąt jeden złotych dziewięćdziesiąt cztery groszy) w miejsce kwoty 3.185,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2013 r i odstępuje od obciążenia pozwanej J. K. kosztami postępowania.
2. Oddala apelację pozwanej w pozostałej części.
3. Odstępuje od obciążenia pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego.
4. Przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Koninie na rzecz adwokata I. K. S. kwotę 369 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w instancji apelacyjnej.

Iwona Przyłębska-Grzybowska Aleksandra Bolczyk Jolanta Tembłowska

Sygn. akt I 1 Ca 10/14

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielnia Mieszkaniowa w K. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych D. K. i J. K. kwoty 6.371,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu. W uzasadnieniu powódka stwierdziła, że pozwani są właścicielami spółdzielczego własnościowego mieszkania położonego w K. przy ul. (...). Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych, osoby, którym przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu są zobowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości poprzez uiszczanie stosownych opłat. W kwietniu 2012 roku oraz w październiku 2012 roku pozwany zwrócił się do powódki o rozłożenie spłaty należności na raty i mimo prolongaty nie uregulował zadłużenia do dnia dzisiejszego. Na dzień 25 marca 2013 roku zadłużenie z tytułu opłat za korzystanie z mieszkania wynosi 6.371,94 zł. Liczne wezwania do uregulowania zadłużenia nie przyniosły rezultatu.

Nakazem zapłaty z dnia 29 marca 2013 roku roszczenie powódki zostało uwzględnione w całości.

Pozwana J. K. złożyła sprzeciw od nakazu zapłaty z wnioskiem o oddalenie powództwa. Pozwana zarzuciła, że od ok. 2 lat nie zamieszkuje w tym mieszkaniu i nie korzysta z żadnych mediów, gdyż na skutek ukształtowania się jej sytuacji rodzinnej wyprowadziła się z mieszkania i od tego czasu samodzielnie zajmował je mąż pozwanej D. K.. Pozwana ustaliła z mężem, że on będzie ponosił koszty związane z mieszkaniem i dlatego niezasadne jest domaganie się od pozwanej zapłaty za coś z czego korzystał ktoś inny. Zasady współżycia społecznego nie pozwalają na takie traktowanie osoby, która musiała opuścić mieszkanie, a teraz musiałaby za to mieszkanie płacić czynsz, media i inne obciążenia. Pozwana zarzuciła również, że powódka dochodzi roszczenia za nieuiszczony czynsz, podczas gdy pozwany D. K. twierdził w rozmowie z nią, że wszystko jest uregulowane.

Powódka w odpowiedzi na sprzeciw stwierdziła, że aktem notarialnym z dnia (...) roku rep. (...) małżonkowie D. i J. K. nabyli spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w K. przy ul. (...). Zgodnie z art.4 ust. 1 i 1/1/ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, członkowie i osoby niebędące członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali są obowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni. Pozwana jako współwłaścicielka mieszkania własnościowego ma obowiązek regulowania opłat bez względu na to, czy w lokalu przebywa, czy też nie, zatem wzajemne rozliczenia małżonków nie mogą wpływać na zakres zobowiązań wobec spółdzielni.

W piśmie procesowym z dnia 21 sierpnia 2013 roku pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko i wniosła o zawieszenie postępowania, gdyż zamierza złożyć wniosek w trybie art.30 § 2 k.r.i.o. o ustalenie, że za powyższe zobowiązania odpowiedzialny jest tylko ten małżonek – mąż pozwanej, który je zaciągnął. Pozwana wskazała również, że na skutek orzeczenia Sądu Rejonowego w Kole z dnia 23 sierpnia 2012 roku sygn. akt III RC 453/11 z dniem 19 lipca 2011 roku między pozwaną J. K. a D. K. ustanowiono rozdzielność majątkową małżeńską, co oznacza, iż zobowiązania pozwanej i jej męża od dnia 19 lipca 2011 roku nie posiadały już charakteru solidarnego wynikającego ze wspólności majątkowej małżeńskiej. Tym samym, zdaniem pozwanej, charakter własności mieszkania zmienił się ze współwłasności małżeńskiej na współwłasność ułamkową po 1/2 części. Zatem ewentualne zobowiązania wynikające z owej własności ułamkowej winny, co najwyżej, również w stopniu ułamkowym obciążać pozwaną. Nadto owe obciążenie, co do zasady, nie powinno dotyczyć kosztów eksploatacyjnych, bowiem skoro między małżonkami nie obowiązuje ustrój wspólności małżeńskiej, zatem roszczenia za faktyczne korzystanie przez de facto majątkowo obcą osobę winny obciążać wyłącznie korzystającego - tutaj małżonka pozwanej.

Wyrokiem z dnia 13 września 2013 roku sygn. akt I C 372/13 Sąd Rejonowy w Kole zasądził od pozwanej J. K. na rzecz powoda Spółdzielni Mieszkaniowej w K. kwotę 3.185,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2013 roku (punkt 1 wyroku), oddalił dalej idące żądanie pozwu (punkt 2 wyroku), zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego między stronami (punkt 3 wyroku) i zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kole na rzecz adwokata I. S. kwotę 738,00 zł brutto tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego z urzędu (punkt 4 wyroku).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że aktem notarialnym z dnia (...) rep. (...) małżonkowie D. i J. K. nabyli spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...). Pozwana J. K. wyprowadziła się z tego mieszkania w dniu 25 lipca 2011 roku i od tego czasu mieszka w nim jedynie mąż pozwanej D. K.. Mąż pozwanej zobowiązał się, że będzie w całości regulował należności wobec spółdzielni mieszkaniowej.

Wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2012 roku w sprawie IIIRC 453/11 Sąd Rejonowy w Kole ustanowił rozdzielną majątkową małżeńską pomiędzy J. K. i D. K. wynikającą z zawarcia związku małżeńskiego w dniu 7 września 2002 roku z dniem 19 lipca 2011 roku. Należność dochodzona przez powoda powstała po tej dacie i według stanu na dzień 25 marca 2013 roku zadłużenie na rzecz spółdzielni z tytułu opłat za korzystanie z mieszkania wynosi 6.371,94 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji wskazał, że podstawą roszczenia dochodzonego w pozwie były wskazane przez powódkę przepisy art. 4 ust.1 i 1/1/ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych, zgodnie z którymi członkowie i osoby nie będące członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, są obowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni. Sąd orzekający wskazał, iż wprawdzie pozwana nie wiedziała, czy oboje małżonkowie lub jedno z nich jest członkiem spółdzielni, a powódka pominęła tę okoliczność w uzasadnieniu pozwu i wskazała na przepisy regulujące podstawy odpowiedzialności zarówno członków spółdzielni, jak i osób nie będących członkami spółdzielni, jednak odpowiedzialność obydwu grup osób, którym przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego jest identyczna niezależnie od tego, czy są członkami spółdzielni / art.4 ust.1 ustawy/, czy też nie są /art. 4 ust.1/1/ ustawy/. Wbrew zarzutom pozwanej, Sąd Rejonowy podkreślił, że odpowiedzialność osób, którym przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego z tytułu opłat eksploatacyjnych wobec spółdzielni mieszkaniowej nie zależy od faktycznego zamieszkiwania w tym lokalu, nie zwalnia pozwanej od odpowiedzialności również fakt, że w sprawie ponoszenia opłat zawarła porozumienie z mężem. Natomiast powołanie się w sprzeciwie na zasady współżycia społecznego ma zbyt ogólnikowy charakter, aby można było ocenić zasadność zarzutu odwołującego się do tych zasad.

Powódka określiła odpowiedzialność pozwanych małżonków jako solidarną, uznając za pozbawione znaczenia ustanowienie rozdzielną majątkową małżeńską pomiędzy nimi wyrokiem Sądu Rejonowego w Kole z dnia 23 sierpnia 2012 roku w sprawie IIIRC 453/11. Sąd Rejonowy wskazał, że wyrok ustanawiający rozdzielną majątkową jest z chwilą uprawomocnienia się skutecznym wobec osób trzecich /art.452 k.p.c. w zw. z art.435 § 1 k.p.c./. Małżonkowie, inaczej niż w razie umownego wyłączenia wspólności majątkowej, mogą powoływać się na ustanie wspólności majątkowej wobec osób trzecich bez względu na to, czy wydanie wyroku i jego treść były tym osobom wiadome. Skutkiem ustanowienia rozdzielną jest przekształcenie się spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego z prawa o charakterze współwłasności łącznej w prawo, do którego stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku /art.46 k.r.i.o./, które odsyłają do odpowiedniego stosowania przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych /art.1035 k.c./. Zgodnie natomiast z art. 207 k.c., pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną. Zastosowanie powyższych reguł do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu jest skutkiem odstąpienia w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych od zasady jednopodmiotowości tego prawa.

Powódka nie wskazała, z jakiego okresu pochodzi zadłużenie dochodzone pozwem i złożyła jedynie jako dowód kartotekę konta poczynając od dnia 15 stycznia 2012 roku, jednak nie twierdziła i nie podjęła próby wykazania, że zadłużenie powstało przed datą ustanowienia rozdzielną majątkową małżeńską pozwanej i jej męża.

Zgodnie z art. 30 § 1 k.p.c., oboje małżonkowie są odpowiedzialni solidarnie za zobowiązania zaciągnięte przez jednego z nich w sprawach wynikających z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny. W wyroku z dnia 11 października 1995 roku, /III CZP 137/95/ Sąd Najwyższy uznał, że zniesienie przez sąd wspólności spółdzielczego prawa do lokalu

pozostaje bez wpływu na określoną w art. 30 § 1 k.r.i.o. odpowiedzialność solidarną obojga małżonków za zapłatę opłat związanych z użytkowaniem spółdzielczego lokalu mieszkalnego.

Solidarna odpowiedzialność małżonków za zobowiązania zaciągnięte przez jedno z nich w celu zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny istnieje niezależnie od ustroju majątkowego, w jakim małżonkowie pozostają i jest uzależnione jedynie od przesłanek określonych w art. 30 § 1 k.r.i.o.. Ustawa nie uzależnia istnienia odpowiedzialności od pozostawania małżonków we wspólności majątkowej i pozostawanie małżonków w ustroju rozdzielności majątkowej nie wyłącza ich solidarnej odpowiedzialności. Przy obowiązywaniu rozdzielności majątkowej różnica polega jedynie na tym, że wierzyciel może domagać się zaspokojenia swojego roszczenia jedynie z majątków osobistych małżonków, gdyż majątek wspólny nie występuje w ogóle. Powstanie solidarnej odpowiedzialności małżonków uzależnione jest od spełnienia warunku, aby zobowiązanie zostało zaciągnięte w celu zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny. Do zobowiązań zaciągniętych w sprawach zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny należą te, które są związane z prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego oraz z wychowaniem i kształceniem dzieci. Na takie wąskie rozumienie omawianego pojęcia wskazuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 września 1966 roku./ I CR 544/66/. Sąd Rejonowy wskazał, iż jak wynika z ustaleń w sprawie III RC 453/11 i zeznań pozwanej, od dnia 25 lipca 2011 roku z dwójką dzieci w wieku 9 i 2 lat wyprowadziła się do swoich rodziców, tam zamieszkuje i nie ma dostępu do mieszkania po wymianie zamków przez męża, tym samym zobowiązanie z tytułu opłat za mieszkanie nie wynikało z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny. Wyłączenie z tej przyczyny solidarnej odpowiedzialności małżonków powoduje, że nie znajduje również zastosowania art. 30 § 2 k.r.i.o., który był podstawą wniosku pozwanej o zawieszenie postępowania w sprawie do czasu rozstrzygnięcia jej wniosku o ustalenie, że za zobowiązania objęte pozwem odpowiada jedynie małżonek pozwanej.

Z tych przyczyn Sąd I instancji orzekł jak w wyroku, uznając że za zobowiązanie zaciągnięte w związku z przysługującymi pozwanym udziałami w prawie do lokalu, pozwana odpowiada odpowiednio do wielkości jej udziału. O kosztach procesu Sąd ten orzekł na podstawie art. 100 k.p.c..

Apelację od powyższego wyroku wniosły powódka i pozwana.

Powódka Spółdzielnia Mieszkaniowa zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię, w szczególności:

- art. 4 ust. 1 i 1¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych poprzez przyjęcie braku solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania wobec Spółdzielni po zniesieniu wspólności ustawowej,
- obrazę przepisów poprzez przyjęcie, że zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej znosi wspólność własnościowego prawa do lokalu,
- art. 370 k.c. poprzez nieuwzględnienie faktu, że poprzez nabycie własnościowego prawa do lokalu małżonkowie zaciągnęli zobowiązanie określone w art. 4 ust. 1 i 1¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

W oparciu o te zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanej J. K. solidarnie z D. K., wobec którego uprawomocnił się nakaz zapłaty z dnia 27 marca 2013 roku sygn. akt I Nc 146/13 kwotę 6.371,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2013 roku i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Pozwana J. K. zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając, iż:

- Sąd I instancji przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia nie uwzględnił zasad współżycia społecznego, czym naruszył art. 5 k.c.,
- wydał rozstrzygnięcie ponad żądanie.

W oparciu o te zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a nadto zasądzenie kosztów zastępstwa advokackiego dla adwokata I. S. jako pełnomocnika ustanowionego z urzędu wobec niepłacenia tych kosztów choćby w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się zasadna i doprowadziła do wydania orzeczenia o charakterze reformatoryjnym, natomiast apelacja pozwanej okazała się zasadna jedynie w niewielkiej części.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ustalenia co do stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji są w zasadzie prawidłowe, stąd Sąd odwoławczy przyjął je za własne. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy dokonał jednak błędnej oceny stanu prawnego, uznając, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie w całości, w rezultacie błędnie oddalając powództwo w części.

Odnosząc się do apelacji powódki, za trafny Sąd odwoławczy uznał zarzut naruszenia art. 4 ust. 1 i 1¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 370 k.c.. Zgodnie ze wskazanymi przepisami ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku, członkowie spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, są obowiązani uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu. Osoby niebędące członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, są obowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat na takich samych zasadach, jak członkowie spółdzielni, z zastrzeżeniem art. 5 (który w sprawie nie ma zastosowania). Zatem z treści ww. przepisów wprost wynika, iż osoby, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokalu mieszkalnego – i to niezależnie od statusu członkostwa w spółdzielni mieszkaniowej – mają obowiązek ponoszenia opłat związanych z eksploatacją lokalu mieszkalnego.

Ponadto zgodnie z art. 370 k.c. jeżeli kilka osób zaciągnęło zobowiązanie dotyczące ich wspólnego mienia, są one zobowiązane solidarnie, chyba że umówiono się inaczej. Z istoty solidarności wynika zatem, iż oboje dłużnicy odpowiadają za dług związany ze wspólnym mieniem do pełnej jego wysokości. Z akt sprawy nie wynika zaś, aby małżonkowie K. przy nabyciu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego poczynili odmienne ustalenie co do zasad swojej odpowiedzialności.

Wobec powyższego, bez znaczenia pozostają rozważania poczynione przez Sąd I instancji dotyczące treści art. 30 § 1 k.r.i.o. oraz tego, czy zobowiązania wobec powódki stanowią zobowiązania wynikające z zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny. Konsekwentnie także wyłączenie przez sąd na podstawie art. 30 § 2 k.r.i.o. istniejącej z mocy art. 30 § 1 k.r.i.o. solidarnej odpowiedzialności małżonków co do konkretnych zobowiązań i orzeczenie, że odpowiedzialność tą ponosi tylko jeden z małżonków, nie ma w sprawie znaczenia, gdyż nie uchyła regulacji wynikającej z art. 370 k.c..

W tym miejscu należy zauważyć, iż odpowiedzialność małżonków K. uzasadnia również treść art. 380 § 2 k.c., zgodnie z którym w braku odmiennej umowy dłużnicy zobowiązani do świadczenia podzielnego są odpowiedzialni za jego spełnienie solidarnie, jeżeli wzajemne świadczenie wierzyciela jest niepodzielne. Niewątpliwie bowiem przedmiotem świadczenia po stronie dłużników jest świadczenie podzielne, a przedmiotem świadczenia po stronie wierzyciela świadczenie niepodzielne, a z akt sprawy nie wynika, aby przewidziano (w umowie o nabyciu prawa do lokalu) inną niż solidarną odpowiedzialność dłużników za zobowiązania czynszowe.

Zatem apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie, czego konsekwencją była zmiana wyroku Sądu I instancji w jego punkcie 1, 2 i 3 i uwzględnienie powództwa w całości wobec pozwanej J. K..

Przechodząc zaś do omówienia apelacji pozwanej, należy zauważyć, iż słuszny okazał się zarzut, że de facto kwota zasądzona na rzecz powódki w niniejszym postępowaniu wynosi 9.557,91 zł. Sąd I instancji nie zauważył bowiem, iż zobowiązanie pozwanej winno być solidarne z zobowiązaniem D. K., wynikającym z treści nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Kole z dnia 29 marca 2013 roku sygn. akt I Nc 146/13, wydanym w postępowaniu upominawczym. W rezultacie pomijając ten fakt, Sąd orzekający zasądził na rzecz powódki kwotę 9.557,91 zł – a więc wyszedł ponad żądanie i naruszył tym art. 321 § 1 k.p.c..

Niezasadny natomiast okazał się zarzut pozwanej, iż Sąd Rejonowy błędnie nie uwzględnił przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia art. 5 k.c.. Zgodnie z tym artykułem, nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego, a takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W niniejszej sprawie nie można uznać, iż dochodzenie przez powódkę należności związanych z eksploatacją lokalu mieszkalnego stanowi nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c., tj. że jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem przysługującego jej prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Niewątpliwie wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia praw podmiotowych z uwagi na treść art. 5 k.c. wymagają ostrożności i bardzo wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego wypadku. Dlatego dla zastosowania cyt. artykułu konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym.

W niniejszej sprawie nie istnieją podstawy do zastosowania art. 5 k.c. i w konsekwencji oddalenia powództwa. Przede wszystkim należy zauważyć, że okoliczności mające świadczyć – zdaniem pozwanej - o braku obowiązku poniesienia dochodzonych należności, wynikają ze stosunków pomiędzy nią a pozwanym D. K.. To jego niewłaściwe postępowanie, zdaniem pozwanej, przyczyniło się do opuszczenia należącego także do niej mieszkania. Pozwana nie zawiadomiła nawet powódki, że nie mieszka w przedmiotowym mieszkaniu. Zdaniem Sądu odwoławczego, pozwana nie może zatem wobec powódki podnosić żadnych zarzutów, których uwzględnienie mogłoby spowodować oddalenie powództwa na podstawie art. 5 k.c.. Ubocznie tylko sąd odwoławczy zauważa, że obciążenie pozwanej kosztami opłat związanymi z eksploatacją i utrzymaniem mieszkania należącego do majątku wspólnego nie pozbawia pozwanej w prezentowanym przez nią stanie faktycznym dotyczącym zamieszkiwania i uzgodnień między małżonkami co do uiszczania opłat żądania stosownego rozliczenia świadczeń (o ile zostaną poniesione) w sprawie o podział majątku .

Wobec powyższego, Sąd odwoławczy, w punkcie 1 wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok punktach 1, 2 i 3 w ten sposób, że zasądził od pozwanej solidarnie z D. K., którego zobowiązanie wynika z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 29 marca 2013 roku wydanego przez Sąd Rejonowy w Kole w sprawie I Nc 146/13 kwotę 6.371,94 zł w miejsce kwoty 3.185,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2013 roku i odstąpił od obciążenia pozwanej J. K. kosztami postępowania, a w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanej w pozostałej części.

W punkcie 3 wyroku Sąd odwoławczy odstąpił od obciążenia pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego.

Orzeczenie o kosztach procesu za I i II instancję (punkt 1 i 3 wyroku Sądu odwoławczego) znajduje uzasadnienie w treści art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Przepis ten nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 roku, sygn. II CZ 210/73, LEX nr 7366). Analiza akt sprawy wskazuje, że z uwagi na okoliczności sprawy – zwłaszcza podniesiony przez pozwaną fakt niezamieszkiwania w przedmiotowym lokalu, a nadto sytuację majątkową i rodzinną pozwanej, istnieje podstawa do odstąpienia od obciążania jej kosztami procesu w niniejszym postępowaniu. J. K. mieszka u ojca, utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę w kwocie 1.460 zł oraz alimentów na rzecz obu synów w kwocie 700 zł i ma na utrzymaniu dwoje dzieci.

W punkcie 4 wyroku Sąd odwoławczy, na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 roku, Nr 146, poz. 1188 t.j.) oraz § 6 pkt 3 i § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, nr 163, poz. 1348 ze zm.) przyznał od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Koninie na rzecz adwokata I. K. S. kwotę 369 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I. Przyłębska-Grzybowska A. Bolczyk J. Tembłowska